

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... .. 48 kor
Fél évre ... .. 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... .. 4 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 11.

Fischer Eliz ötmillió alapítványa.

(Négy és fél millió árvaházra. — Félmillió a vakok gyógyítására.)

Fischer Erzsébet végrendekezett és úgy intézkedett, hogy öt millió korona értékű vagyona magasztos jótékony célú intézmények létesítésére szolgáljon. Fischer Erzsébet a fejlődési hagyatékot egy *leányárvaház* és egy *szemkórház* életbehívására jelölte meg. Ügyvédje Somló Armin dr. útján, — akinek e fenséges emberbaráti mű létrejöttében elismerésre méltó érdemei vannak, — holnap terjeszti be Arad város törvényhatóságához és az izraelita hitközséghez az alapító leveleket, amelyeket alább bőven ismertetünk.

A legnagyobb hálával és elismeréssel fogadja bizonyára Arad város egész közönsége ennek a sir szélén álló, nyolcvankilenc éves matróznának hatalmas és szíveket megnyerő elhatározását, amely most feléje fordítja azoknak a szimpátiáját is, akiknek rokonszenvét egy életen át nem tudta megnyerni. Ez a gesztus, a melylyel egy rendkívül munkás, szorgalmas és

takarékos élet gyümölcsét a maga teljes egészében, a legnyomorultabbaknak, a vakoknak gyógyítására, a legszálamra méltóbbaknak, az árváknak neveltetésére adja oda, oly fel-emelő és oly megható, hogy Fischer Erzsébetnek nevét csak áldóan említheti mindenki, aki ajkára veszi. A sir szélén álló matrózna, akinek kivételesen hosszú életet adott a sors, most már büszkén, megtisztulva és örömmel tekinthet vissza élete munkájára, mert azzal a tudattal hunyhatja majd le örök álmra fáradt szemét, hogy még halóporában is tisztelettel említik nevét és áldani fogják emlékét az idők végtelenségéig.

Aradon a Weitzer János, Spitzer Ignác nagylelkű hagyományozásai mellett is kiemelkedik Fischer Erzsébet két alapítványa, amelynek fejlesztéséhez arra van szükség, hogy a nemes célokért élni tudó emberek sáfárkodjanak vele.

Fischer Erzsébet leány-árvaház.

Somló dr. — mint említettük — Fischer Erzsébet megbízásából holnap kérvényt ad be az aradi izraelita hitközséghez, hogy a beintézendő alapító levelet fogadja el és annak jóváhagyását kérje a kormányhatóságtól.

Az alapító levél szerint az alapító egész vagyonát, amely körülbelül *öt millió korona*, — öt millió korona készpénz kivételével, amelyet szemkórház létesítésére ad — az aradi izraelita hitközség kezelésére és vezetésére és fenntartására bizandó leányárvaház céljaira hagyja. A vagyont *a tulajdonos halálával* kapja meg az alapítvány.

Az alapító levél egyik szakaszára rá kell figyelni mutatni. Azt kívánja az alapító, hogy az árvákat szülője, testvérei, rokonai az intézetben ne látogathassák meg. Ezt bizonyára meg fogja változtatni, ha megértetik vele, hogy a testvérei, rokonai kötelességük ápolása mennyire gazdagítja, nemesíti a gyermeki lelket.

Mint ismeretes, az Andrassy-téren levő Fischer-palota udvarán már évek óta készen áll a leányárvaház épülete, amelyet háboru óta katonai kórházzá rendeztek be. A tulajdonosnő azért nem adta át eredeti céljainak már évekkel ezelőtt, mert az építéssel perben állott. Azt vitatta, hogy nem a szerződések és a terveknek megfelelően építették meg.

A perek befejeződtek, de — a háború lehetetlenné tette az árvaház megvalósítását. Annak kapui most már csak akkor nyílnak meg, ha az aradi hitközség elfogadva az alapítvány feltételeit Fischer Erzsébet halála után átveszi az árvaházat megillető nábobit vagyont.

Az alapító levelet az alábbiakban ismertetjük.

Az alapító-levél.

A mai napon készített végrendeletem kapcsán visszapillantva életem lefolyására és azon

szomorú körülményre, hogy már két éves koromban elvesztettem anyámat és néhány esztendő múltán apámat is és így azon kegyetlen sors jutott osztályrészemül, hogy az édes anya szeretete és az édes atya gondoskodása nélkül. — elhagyatott árva gyermekként álltam a nagy világban — hasonló sorsu gyermekek védelmére és azon meggyőződésben, hogy az ily szegény teremtéseket az elvesztéstől megmenthetem őket a becsületes, dolgozó leányok sorába vezetve, jövőbeli háziasszonyokká, anyákká, nevelhettem, Istennek, embernek tetsző hazafias elhatározással, úgy intézkedtem, hogy vagyonom nagyrészét ezen célra fordítom.

A mindenható bölcs teremtő magamnak elég erőt, kitartást és erélyt adott ahhoz, hogy az élet küzdelmével megbirkózzam, fáradhatatlan tevékenységem, takarékoságom és munkásságomat bőségesen megjutalmazta és éppen azért, hogy a mindenhatóknak tartozó köszönetemnek és hálámnak látható és örök időkre fennmaradó kifejezést adjak, lelkem ellenállhatatlan szavának engedve, azt a változhatatlan elhatározást tökélttem el, hogy szegény izraelita árva leányok felvételére, ellátására, nevelésére és annak idején való véggondozására itt Aradon egy „*Leány és árva nevelő intézetet*” alapítok.

I. Az alapítvány címe: Fischer Erzsébet által alapított aradi izr. leányárvaház.

II. Az alapítvány vagyona: 1. Az aradi ingatlanok és pedig az Andrassy-tér 20. sz. és a Batthyány-utca 30. sz. alatt emelt bérházak, továbbá az épületek közötti telken, a leányárvaház céljaira emelt épület.

2. Végrendeletem értelmében egy Aradon emelendő szemklinika céljaira hagyományozott 500.000 korona, azaz ötszázezer korona egyéb hagyományaim és intézkedéseimből kifolyólag felmerülő kiadásokon felül maradó s a hoga-

téki eljárás során megállapítandó körübelül másfél millió koronát képviselő minden egyet vagyonom.

III. Az alapítvány célja: Szegény izr. árva leányok felvétele, hogy azok becsületes, tisztességes, dolgozó leányokká neveltesse, s így jövőbeli takarékos háziasszonyokká és anyákká válhassanak. Ezen cél elérése végett a következőket rendelem: 1. A leányárvaház a lehetőség szerint mielőbb megnyitandó és megnyitáskor az árvaház befogadó képessége és a vagyon hozadékához képest a jelentkezők felveendő. 2. Az árvaházban felvehető általában oly izr. vallású leányok, kik 5. életévükéig még nem haladták különösen pedig: A) első sorban az apátlan és anyátlan árvák; B) második sorban az anyátlan árvák; C) atyátlan árvák. Az esetben, ha az árva csecsemő korban van, a gyermek táplálásáról az intézet tartozik megfelelően gondoskodni. Mindhárom esetben első sorban az anyátlan árvák; C) atyátlan árvák. nyai, azután aradi izraelita hitközségi tagok árvaleányai, a többi felvételre jelentkezők előt: elsőbbséggel bírnak.

3. Az árvaházban elhelyezett leányoknál szülői, testvérei, rokonai az intézetben látogatásokat nem tehetnek, sőt attól eltántandók és erre nézve, a tilalom elfogadására, a gyermekek felvétele előtt a szülők kötelező ígéretet tartoznak közzétenni.

4. Az árvaházban felvett leányok, egy hat osztályú népiskolai tantárgyaiban és kézimunkálatokban nyerjenek kiképzést. A kézimunkákban oly arányban, hogy képesek legyenek későbbben az árvaházban úgy az intézet, mint idegenek részére is dolgozni, mely utóbbi esetben a szerzett pénz, a szerző leány javára külön kezelendő lesz. A korra nézve idősebb leányok, minden házi dologra alkalmazandók, érteve ez alatt a konyhában, a mosásnál, takarításnál és a ház belső tisztántartásával kapcsolatos teendőket. Ez által akkori és jövőbeli állásuknak megfelelő nevelésben részesülnek és a munkára szoktatva lesznek.

(Hozomány és kelonnye.)

5. Ha a felvétel megtörtént, akkor minden felvett árvaleány férjhez menetelég élvezze az intézet jótékonyosságát. Minden az árvaházba felvett leány, ki az árvaházból megyen férjhez, az intézeti alaptól 3000 korona készpénz hozományt kapjon. Azonkívül a felérneműekben és ágyneműekben mindenképp egy-egy tucatot és megfelelő számban ruhákat. Mindez 600, azaz hatszáz korona értékben szerzettessék be részére és adassék neki át. Ezen összegből lesznek fedezendő az eljegyzés és egybekelés költségei is. Az ágyneműekhez szükséges tollak, az árvaházban elfogyasztott szárnyasok után gyűjtendő össze.

6. A nélkül, hogy az illető árva leányok szívbéli vonzalmának útját állani akarnám, az az óhajom, hogy az ezen árvaházból férjhezmenő leányok hivatalnokokhoz, iparosokhoz, vagy kereskedőkhöz menjenek férjhez. Az eljegyzés és házasság megkötése csakis az inté-

zet vezetőségének beleegyezésével történhetik meg, amely vezetőségtől elvárom, hogy lelkiismeretesen, tanácslólag fogja a szegény árvalányt ezen, az egész életre kiható fontos lépésnél támogatni, hogy az amennyire előrelátható gondoskodás megengedi, boldog, az egész életen át tartó nyugodt frigyét kössön.

7. Férjhez menetele előtt az árvaházba felvett leány csak akkor bocsájtható el, ha elbocsajtása erkölcstelen magaviselete miatt büntetesként mondatik ki és ha az ilyen előzetesen figyelmeztetett, kioktatott, de javíthatatlannak látszó növendék intézetben való maradása a többi árvalányra káros következményekkel lenne. 8. Az árvaházba felvett azon leányok, akik önhibájukon kívül férjhez nem mennek, az intézetben maradhatnak, ha ezt a vezetőség az intézetre károsnak nem találja. 9. Az árvaházban felnevelt leányok közül azok, akik férjhez menetelük előtt, az intézetet önként elhagyják, vagy abból eltávolítottak, hozományra, kelengyére és házassági költségekre igényt nem tartanak.

(Magyar legyen!)

10. Mint jellegére izraelita intézetnek, kötelességévé és feladatává teszem, hogy az izraelita hitvallást, a növendékek lelkébe oltva annak dicsőségére munkálkodjanak. Az intézet vallásos alakulata, egy. fenkölt zsidócsajádhhoz legyen hasonló. A szombat és ünnepnapok, a hagyományos szokások szerint ünnepeltessenek; a háztartás pedig rituális legyen. *Végül határozottan akarom, hogy az intézetben magyar, hazafias, nemzeti szellem uralkodjék, hogy a tanítási és társalgási nyelv a magyar legyen és hogy a növendékek a haza, az alkotmány és a király iránti szeretetben, hűség és tisztelőben neveltsenek.*

11. Az intézet személyzete álljon: A) Egy igazgatónőből; B) egy nevelőnőből, ki egyszermind tanítónő is legyen. Ha a szükség a növendékek száma úgy kívánja, ez esetben a helyes nevelés érdekében 2 nevelőnői állás rendszeresíttessék, úgy az igazgatónő, mint a nevelőnők izraelita vallásuk legyenek, lehet özvegy, vagy elvált asszony is, *de férjes nő nem.* C) Egy előimádkozóból, aki nemcsak az összes istentisztelet teendőit lássa el, hanem az intézetben a héber nyelv oktatója is legyen. D) A szükséges szolgáló személyzetből.

12. A konyhában való foglalatosságra, valamint a háztartás többi ágában is az intézet idősebb növendékei alkalmaztassanak, kik egyszermind arra is szoritandók, hogy a fehérneműket, úgy a ruhákat saját, valamint fiatalabb növendékek részére maguk készítsék el.

13. Minden egyéb és állandó felügyeletet a növendékek felett a nevelőnő esetleg — nevelőnők — egyszermind tanítónő (nők) gyakorolja. A nevelőnő kötelessége, a növendékeket valláserkölcsös nevelésben részesíteni és velük oly szellemben foglalatoskodni, amint azt egy intelligens gondos és szeretetteljes családanyától várni lehet. A nevelés és tanítás azon alapon történjék, amint azt a törvények egy hat osztályú elemi népiskola részére előírják. Az oktatásnak az ott körülírt tantárgyakban és kézimunkákban kell történnie. Kötelessége egyáltalán a növendékeket erkölcsös magaviseletre, szorgalomra, rendre, tisztaságra és takarékoságra szoritani és őket oly bánásmódban részesíteni, mely azoknak testi és szellemi fenntartására szükséges.

(Higiénia és szórakozás.)

Egészségi és szórakozási szempontból kívánom, hogy a növendékek hetenként egyszer,

szombaton, vagy vasárnap nagyobb sétákat tegyenek.

14. A szolgáló személyzet egyáltalán, megfelelő számban csak addig alkalmazandó az intézetnél, ameddig ott csak kisebb növendékek lesznek. Azon időben, midőn már felnőtt és munkaképes növendékek vannak az intézetben, a szolgáló személyzet csak az elkerülhetetlenül szükséges legcsökkentebb számban lesz alkalmazandó, a nehezebb, erőt igénylő munkákra.

15. Az intézet egészségügyi vezetése céljából egy intézeti orvos alkalmaztassék, kinek kötelessége az árvalány felvétele előtt, annak egészségi állapotát megvizsgálni és erről írásos véleményét megadni. Köteles lesz továbbá az épület felett egészségügyi szempontból felügyelni. Az árvalányokat, alkalmazottakat és szolgáló személyzetet szükség szerint orvosi segítséget részesíteni és szükség esetén az indokolt, alkalmas egészségügyi intézkedéseket fogamatosítani.

16. Az árvalányok ruházatára vonatkozólag azt óhajtom, hogy szövet ruhát kapjanak és pedig egyet köz- és egyet ünnepnapokra. A nagyobb leányok, kik a háztartási munkálatokra is alkalmaztatnak, munka ruhában is részesüljenek. A ruha színe egyenlő színű legyen úgy a kisebb, mint a nagyobb növendékeknek.

17. Az intézet növendékei fehérvarrás és kézimunkát kell, hogy tanuljanak és pedig oly kézimunkát, melyhez kinek-kinek hajlama van.

18. Az árvaházban minden évben Manuka ünnepély rendeztessék.

19. A tizenhatodik (16) életévet betöltött árvaházi növendékek évenként — a téli időszakban — négy (4) ízben, felügyelet alatt, klasszikus darabokhoz színházba viendők.

20. Határozott kívánságom, hogy a növendékek étkezése puszta életben ki ne adassék, hanem kellő felügyelet mellett házilag kezeltessek, úgy, hogy a használandó libaszir is házilag szereztessék be. Növényzsir, idegen anyag használata egyáltalán szigorúan tilos; de tilos tiszta vajon és libaszíron kívül másnemű zsiradéknak használata is, már azon okból is, mivel én a növendékek egészségi állapotára tekintettel vagyok.

(Az árvaház gondnoksága.)

IV. Egyéb intézkedések: 1. A leányárvaházat az én nevemet viselő, örök időkre szóló hitközségi intézménynek jelentem ki és annak vezetésével és igazgatásával, valamint az alapítvány vagyonának kezelésével, örök időken át, az aradi izr. hitközséget, illetve annak előljáróságát bízom meg.

2. Határozottan óhajtom és rendelem azonban, hogy ezen árvaház külön igazgatósági közeget nyerjen, vagyis egy a hitközség nevében működő gondnokság alapíttassék. Ezen gondnokság tagjai legyenek a hitközség mindenkori elnöke, mint ezen gondnokság elnöke. A hitközség mindenkori alelnöke és a hitközség képviselőinek hat-hat tagja, kiket a hitközségi képviselő, hivatalkodásának tartamára választ meg. Tagja legyen ezen bizottságnak, ezeken felül életfogytiglan Somló Ármán dr. aradi ügyvéd, aki életében ügyeim iránt önzetlen érdeklődéssel viseltetett és kiról lelkemből meg va-

Fischer Erzsébet-szemkórház.

Fél millió koronát szakított ki a nemeslelkű uriaszony vagyonából arra a célra, hogy azt Aradon létesítendő állami szemkórház céljaira adja.

Holnap terjeszti be Somló dr. Arad város törvényhatóságához Fischer Erzsébet kérvényét, amelyben kéri, hogy a város közgyűlése

gyok győződve, hogy jelen végrendeletem érvényreemelését, az általam kitűzött nagy és nemes célnak megfelelően egész erejével támogatni és valósítani fogja; tagja legyen továbbá ugyancsak életfogytiglan ezen bizottságnak Kerpel Izsó dr. könyvkereskedő és Hirsch Jenő aradi aranyműves. A gondnokságba a hitközség képviselője, az izraelita nőegylet mindenkori választmányából 6-6 tagot választ meg, ezen hat tag a mindenkori aradi izraelita nőegyleti elnök, alelnök és négy választmányi tagból áll, akiknek feladata a tulajdonképpeni háztartásra felügyelni. Ezen megelőző pontokban kifejtettem azon alapvonásokat, amelyek szerint az árvaház alapítandó, vezetendő és igazgatandó.

Az aradi izraelita hitközségnek, illetőleg előljáróságának feladata lesz tehát, hogy ezen intézet alapításánál, vezetésénél és igazgatásánál ezen alapeszmék szerint járjanak el és kérem is, hogy az ez értelemben való eljárást szent kötelességének tekintse, valamint azt is, hogy az intézetet érdeklő minden elhatározásánál és intézkedésénél ezen alapeszmék keretében mozogjon. Az a felemelő meggyőződésem ugyanis, hogy ezen intézet alapítása által hitközségünknek égető szükségletét elégítem ki és azt, oly gazdag alappal láttam el, hogy ez által szegény árvalányaink oly erkölcsi és anyagi támogatásban részesülhetnek, mint a minő támogatást sem hazánk, sem annak határain túl messze földön egy intézet sem képes nyújtani. Az izraelita hitközségtől fog tehát függni, hogy ezen intézet az általam felállított alapeszmék szerint való megalakulása, vezetése, és igazgatása folytán áldásos legyen azon árva szerencsétlen teremtések nagy számának, kik a nyomortól ez uton kiemeltetnek, hogy a társadalom részére megmenthetők legyenek és hogy az intézet nevemhez és emlékezetemhez méltó legyen és hitközségünk, városunk és a haza javára, dicsőségére szolgáljon.

Az árvaház fentartására szolgálnak az ingatlanok jövedelme és értékpapírjaim és készpénzükem hozadéka, a tőke alapítvány érintetlenül hagyandó. A készpénzből a normális viszonyok helyreálltával 4%-os magyar aranyjárdék vásárlandó és a leányárvaház javára költendő és azok meg nem terhelhetők.

Az alapítvány jövedelméből évenként 20% külön alapként félre teendő, hogy abból az épület, valamint a sírboltom mindenkori fenntartási és javítási költségei fedezhetők legyenek. Az aradi ingatlanaim tulajdonjoga a „Fischer Erzsébet által alapított aradi izr. leányárvaház” alapítvány javára bekebelezendő azzal, hogy ezen ingatlanok soha el nem idegeníthetők és meg nem terhelhetők.

Ezen alapító levelem halálom után lép érvénybe, addig minden vagyonom feletti rendelkezési jogot és annak haszonélvezetét fenntartom magamnak.

Záró rendelkezés: Ezen alapító levél három eredeti példányban állított ki, melyek közül egy a m. kir. belügyminiszteriumnál, a második az aradi izr. hitközségnél, a harmadik pedig Arad szab. kir. város törvényhatóságának levéltárában őrizendő meg.

szavazzon meg ingyen telket a kórház céljaira és úgy ezt a közgyűlési határozatot, mint pedig az alapító levelet terjessze fel a belügyminiszterhez.

A miniszterium, illetve a közalapítványi igazgatóság már ismerik Fischer Erzsébet magasztos intencióit és valószínű, hogy az állam

átveszi az alapítványt és létesít Aradon egy nagyszabású szemkórházat, amely első sorban a háborút áldozatainak, a vak katonák gyógyítását fogja szolgálni.

A szemkórház iránt érdeklődik Gross Emil dr. egyetemi tanár is, akinél Somló dr., ki fáradhatatlanul közreműködött azon, hogy az a hatalmas humanitárius intézmény létesüljön, eljárt és tanácskozott.

A kórházat létesítő alapítványi levél a következő:

Az alapító-levél.

A mai napon készített végrendeletem kapcsán visszapillantva életem lefolyására és azon szomorú körülményre, hogy már két éves korbomban elvesztettem anyámat és néhány esztendő után atyámat is és így azon kegyetlen sors jutott osztályrészemül, hogy az édes anya szeretete és az édes atya gondoskodása nélkül, — elhagyott árva gyermekként álltam a nagy világban, azonban a mindenható bölcs teremő magamnak elég erőt, kitartást és erélyt adott ahhoz, hogy az élet küzdelmével megbirkózzam; fáradhatatlan tevékenységem, takarékoságom és munkásságomat bőségesen megjutalmazta, ennél fogva egész vagyonomat a közjótékonyágnak szánva és végrendeletem értelmében annak nagy részét egy leány árvának nevelő intézet alapítására fordítva, — egyúttal a szenvedő emberiség javára egy szemkórházat alapítok.

I. Az alapítvány címe: Fischer Erzsébet szemkórház alapítványa.

II. Az alapítvány vagyona: Elhalálozásom után a hagyatéki eljárás során vagyonomból kihasítandó 500.000 korona, azaz ötszáz ezer korona.

III. Az alapítvány célja: I. A hagyományo-

zott 500.000 koronából egy Aradon emelendő, a belügyminiszter felügyelete és főigazgatása alatt álló állami szemkórház létesítendő. 2. Az intézet első sorban Arad városi betegek kezelésére szolgáljon, azután kötelező az intézet aradmegyei betegeket, és csak harmincötvenben, — amennyiben arra hely és mód van, más magyar honosokat felvenni.

IV. Egyéb intézkedések: 1. Az 500.000 korona alapítványi összeg a szemkórház épületének felemelésére és berendezésére szolgál. 2. A szükséges telek díjtalan átengedése Arad város közönségét kérem fel és nem kétlem, hogy e magasztos célra való tekintettel, a szükséges telket Arad város közönsége díjtalanul át is fogja adni. 3. Az emelendő szemkórház legalkalmasabb helyén a következő felirat illesztendő.

„Emelte a szenvedő emberiség javára
FISCHER ERZSÉBET.”

4. A szemkórház fenntartásáról, felügyeleti és igazgatásáról az állam gondoskodik. 5. Amennyiben az állam ezen szemkórháznak örök időkre át való fenntartását nem vállalná magára, úgy annak alapításától elálló és az 500 ezer korona az általam alapított aradi izr. leány árvaház alapítványhoz csatolandó. 6. Ezen alapító levél halálom után lép érvénybe, addig minden vagyonom feletti rendelkezési jogot és annak hasznélvezetét fenntartom magamnak.

V. Záró rendelkezés: Ezen alapító levél három eredeti példányban állítottatott ki, melyek közül egy a m. kir. belügyminiszteriumnál, a második az aradi izr. hitközségnél, a harmadik pedig Arad szab. kir. város törvényhatóságának levéltárában őrizendő meg.

Agyonlőtte a férjét és önmagát.

(Az ópálosi állomásfőnök és felesége tragikus halála. — Már májusban megírták bucsu-levelüket az Aradi Közlönynek. — Aradra jöttök meghalni.)

Ma reggel Horváth Géza waggongyári fényező Nagy Sándor-utca 9. szám alatt levő lakásában a fényező fia, Horváth Lajos ópálosi állomásfőnök és felesége, született Ircz Zseni közös elhatározással halálos végű öngyilkosságot követtek el. Agyonlőtték magukat.

A szerencsétlen sorsú állomásfőnök a m. kir. államvasutak ópálosi állomásfőnökségének egy lezárt hivatalos borítékban levelet hagyott hátra az Aradi Közlöny szerkesztősége számára, amely így hangzik:

— *Tekintetes Szerkesztőség! Címemre küldött lap további küldését kérem beszüntetni.*

— *A köz szenzációra éhes — s minden tragikus esetről iparkodik azt úgy magyarázni, hogy az minél nagyobbak, ezzel szemben az igazságtól eltérőnek lássék. Én nem vágyom szenzációkra, azért tettünk rövid okát a következőkben hozom b. tudomásukra.*

— *Már 1917 december óta végtelen rosszul éreztem magam, de hivatali kötelességem tudata a pénz mai megszerzése, kis gazdaságom vezetése, megfeszített fájdalom dacára is — nem engedtem magamon erőt venni gyógyíthatatlan betegségemnek, hanem azt fogcsikorgatva is huztam, míg nem 1918. III. 4-én legyőzött. Azóta a szenvedéseket tovább úgyban viseltem. Orvosaim igazán megbecsülhetetlen törekvése dacára is — mert mindent megpróbáltam — szerveze-*

mire sem már az utóbbi időben — pedig Borsos Béla dr., Klein Béla dr., Brudeán dr. talán tudásuknak megfeszítésével is eredményt iparkodtak elérni, — de sajnos a természetes gyengeségem mellett nem sikerült. Köszönet is nekik érte.

— *Azt, hogy bajom gyógyíthatatlan, csak csillapítani lehet, tudtam, de most már elviselhetetlenné vált. Lábam felmondta a szolgálatot, éjeleim december óta álmatlanok, néha-néha altató segítségével tudtam aludni. Most tessék elgondolni és átérzeni, hogy egy tüdőcsucshurutban szenvedő gyenge, odaadó feleség 5 hónapon át nappal éjjel téve ápolta, — mivé vált az. Csak támolygott, idegeit tönkre sirva, idegességében határozta el magát arra, hogy ő is követ, mert amint én megszűntem, tovább nem bírja.*

— *Ez a magyarázata annak, hogy egyetlen édes gyermekünket rokon-szülőkre hagyva, mi megvünk erő és élet nélkül a pihenésre. Édes szüleim végtelen szeretete, sógorom és sógoronőm gyermekünk iránti szeretete adja meg az erőt arra, hogy bátyányunkat olyanra bizzuk, ki azt fel is fogja nevelni. — Ennyi az igazság.*

Ópálos, 1918. V. 26. szerkesztőségnek híve Horváth.

Ezt a levelet a szerencsétlen végül állomásfőnök édesanyja adta át az Aradi Közlöny munkatársának, aki felkereste a szomorú házat.

A Nagy Sándor-utca egyik sárgára me-

szelt, kopottas külsejű földszintes épülete a 9. számú ház, amelynek hátsó, udvari lakásában laknak Horváth Lajos szülei. Csendesben, lábuji-hagyva járnak el a lakás ablakai előtt a ház lakói, amelynek egyik szobájában már örök álmukat alusszák Horváth Lajos és felesége. A megtört anya, régavétteljes szomszédasszonyok és jóismerősök társaságában sírdogál és szomorúan szorongat a kezében néhány levelet, az elhunytak utolsó írásait. Az Aradi Közlönynek, a három kezelő orvosnak, az öngyilkos állomásfőnök hivatali előjáróinak, jóbarátainak, családtagjainak szólnak a levelek. Szomorú érdekessége az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez címzett levélnek, hogy

még május 26-áról van dátumozva, tehát egy régen elhatározott tervet hajtott ma végre a két szerencsétlen öngyilkos.

— Valamennyi a menyem kezeirása — hajtogatja halkán a lesujtott anya, kezében forgatva a leveleket.

Kérdéseket intéztünk a jelenlevőkhöz és az elmondottakból a következőképpen domborodik ki a tragédia képe: Horváth Gézané ma reggel elment fuvarost keresni néhány mázsa szén hazaszállításához s mikor egy rövid félóra eltelté után visszatért lakásába, a szomszédok velőtrúzós sikoltásra lettek figyelmesek. A hang irányát követve leszáldtak a waggongyári fényező lakásába, ahol egy félig örült öregasszonyt és két holttestet találtak. Horváth Lajos egy karosszékben ült, felesége a földön feküdt, mindketten holtan. *A férfi szíven lötte magát, az asszonynak halántékán hatolt be a golyó és az agyat teljesen összeroncsoolta. Mindkét lövés feltétlenül azonnal halálhozó volt. A földön hevert egy katonai revolver, amellyel a gyilkos tettet végrehajtották.*

A szomszédok azonnal értesítették a szörnyű csapásról a rendőrséget, ahonnan Grunáz László dr. rendőrkapitány, ügyeletes rendőrtiszt és Prohászka László dr. kerületi orvos mentek ki a helyszínre. Az orvosnak kevés dolga akadt, csupán a beállott halált konstatálhatta, a rendőrtiszt pedig rövid helyszíni vizsgálat után megállapította, hogy *kettős öngyilkosság történt.* Jelentették az esetet az ügyészségnek a hatósági közegek pedig, tekintettel arra, hogy bűncselekmény nem forog fenn, megadták a temetéshez az engedélyt.

— *Elmentek, — mondja a visszaidézett emlékek hatása alatt sokogva a szerencsétlen anya. — egyszerre a fiam és a menyem is. Itt hagytak nekünk egy öt éves kis leányt, apátlan, anyátlan szegény kis árvát. Nézzé, itt fekszenek a szomszéd szobában. Szegény fiam már régen betegeskedett, de hogy így váljanak meg életüktől, arra ahonnan sem gondoltam volna.*

A tett oka iránt nem kérdezősködtünk, ebben a tekintetben felvilágosítást nyújt az ópálosi állomásfőnök szerkesztőségünkhöz intézett levele. A férfit gyógyíthatatlan betegség kínozta, medúnta az örökös és csak mindég növekvő fájdalmakat a halálban kereselt menekülést. Az asszony, a levélben odaadónak, önfeláldozónak mondott feleség, a hosszas, nagy fáradságot igénylő úpolásban megbetegedett. Tüdőcsucshurutot kapott, kimerült idegei is felmondták a szolgálatot s mikor valahogyan tudomást szerzett férje sötét szándékáról, kijelentette, hogy *ő is követi életfűrsát a halálba.* Ezután ketten egyúttal tervezgethették az öngyilkosságot, valószínűleg már több ízben végre is akarták hajtani azt, de valami mindig elodázhatta szándékukat és gyerekeik jövőendő sorsa feletti aggodalom is nehezéte tehette a végső leszámolás perceit. Ez tűnik ki az elhunyt asszony övéhez címzett levélből, amelyet egészterjedelmében az alábbiakban közlünk:

Kezveseim! Együtt akartunk menni, de mindig körbejárt az valami. Bánt a lelkiismeret, hogy én akartam első lenni, ne hogy

ferjem kintlódását végignéztem. Nem volt elég az ő kinszenvedése, máskor pedig megakadt a revolver a kezében. A nagy bűdön zsírf Sanyinak a tartozás fejében hagyom.

Édes kicsi, kicsi leányom! Ne is kérdjedl . . . kétfelé nem tudok lenni. Apuskád egyszerűen elment, de visszajött értem. Szeretni fog téged mindenki az apuskáért. Az én exotikus természetem csak hasonló emberekkel értette és szeretette meg magát. Holnapokig sirtam téged, apuskáért és azokért, akiket szerettek. Megfürödhetél volna könyvemben és akkor nagyon nagy bürsnek kell lennem tudtunkon kívül.

Kedves Laki bácsil Nem volt hűnk, pedig erősen hittem az én áttérésemben . . .

A levél félben maradt, az életunt lelkiereje a halál előtt néhány pillanattal felmondta a szolgálatot.

Epen bucsuztunk, amikor hazajött Horváth Géza a válaszoló apa. Rövid bemutatkozás után az ősz bajuszu, mélyen sujtott öreg ember beszélni kezdett.

— Igen, az Aradi Közlöny — mondta Horváth Géza. — Fiam levelet hagyott önöknek. Nem tudok én kérem mit mondani. Ugy érzem minden pillanatban, hogy megőrjít a rettenetes csapás. Igaz, szegény fiam súlyosan beteg volt, de én mindig reménykedtem, hogy feleségének és orvosainak odaadó ápolása rövidesen ismét talpraállítja őt. Most már vége minden reménynek. Elvitte magával feleségét is. Mi lesz a mi halálunk után úrván maradt szegény kis unokánkkal, erre a kérdésre keresek választ, de csak a szörnyű bizonytalanság gyötör.

Azután egyszerre másra tér át a lelki nyugalmában teljesen megzavart sajnálatra méltó férfit.

— Megrendeltem a párticédulát — mondja feleségének. — Nemsokára jönnek a temetkezési vállalat emberei. Sürgönyöztem Medgyesegyházára is. Ja a halál . . . a halál... hajtogatja egyre a búc apa és feleségének csendes zokogása a válaszára.

Itt belátom nincs szükség idegenre, csendesen, feltűnés nélkül távozom. A halottas szobából két szál gyertya fénye világít ki az udvarra nyíló ablakon, az egybegyűltek csendes imája, néhány hangos zokogástól megzavarva hallatszik ki a néptelen udvarra. Még egyszer visszapillantok az igénytelen kis földszintes házra, melynek egyik szobájában két szenvedésektől agyonkínzott ember alussza most már fájdalom nélkül örök álmát.

Horváth Lajos egyike volt az ideális embereknek és kishivatalnokoknak. Az a gyöngédség és szeretet, amely egész családi életét jellemezte, szeretetre méltóvá tette őt rokonai és hivatalnoktársai előtt is. A szép és finom családi élet boldogságát át tudta vinni az életbe is és ez tette különösen szeretetreméltóvá. Az aránylag fiatal ember korán, 34 éve korában került az ópálosi állomás élére. Előzőleg Nagyváradon volt. Rátermettsége és szaktudása felkeltette felelőseinek érdeklődését s amint a legelső állomásfőnökség megüresedett, ő volt, akire a választás elsősorban esett. Hivatalnokai, mint ideális kollégát és felelőseket ismerték meg. Betegsége, mely mindinkább súlyosbodott, elkeserítette az ambiciózus embert. Nezelő orvosai fürdőre küldték, ahonnan ép oly betegesen jött haza, mint ahogyan elment. Aradon a kórházban kezelte magát. Az utóbbi időben, körülbelül két hónapja állandóan bernt tartózkodott Aradon. Orvosai legutóbb megvizsgálták, utóbban baját mindinkább súlyosnak találták. Ennek tudatában volt ő is és felesége is. És talán akkor már, amikor először tudattak, hogy betegsége gyógyíthatatlan, érlelődött meg bennük az öngyilkosság gondolata. Legalább erre enged következtetni az asszony következő mondanása.

— Aradra jöttünk meghalni.

A rokonok azonban ne utalajdoutottak ennek semmi fontosságát. És az asszony csendesen, titokban készült a halálra. Gondoskodott arról, hogy unokatestvére kimenjen Ópálosra és a butorokat beszállítsa. Megírta bucsulevét a családnak, az Aradi Közlöny-nek és amikor mindent előkészített, elérkezettnek látta az időt közös tervük keresztülvitelére. A férj néhánypókra elvesztette eszméletét és mikor magához

ért, a szeméből kicsillanó szerelem hívta, vonzotta az asszonyt. Minden mást elfeledtek, el a világot, a rokonokat, kis leányukat, ki most apát lan-nyálanul, kerekre nyitott szemekkel néz körül az új környezetben, amely neki, második otthona lesz.

Nem tudják megállapítani, vajjon öngyilkosság történt-e valóban, mert a férfi az utóbbi időben már nem bírta a karját emelni. Valószínűnek látszik, hogy közös megegyezéssel felesége férjének a szívébe lőtt s csak ezután lötte magát főbe. A levél, melyet családjához intézett, felkavart lelkeknek dokumentuma, annak a nyugalmat nem találó léleknek, amely meghasonlott önmagával, vallással, a világgal. És teljesen felolvadt a férj iránti végtelen szeretetben, amely elfeledkezett mindenről és amelynek most legutolsó vágya teljesült. Valószínűleg holnap délután fogják őket temetni, az ágostai evangélikus vallás szertartásai szerint.

A választójog vitája.

(Interpellációs nap a képviselőhöz zban)

Budapestről jelentik: A képviselőház ülését Szász Károly elnök féltizenegy órakor nyitotta meg. Az első szónok örgróf Pallavicini György volt, a ki történelmi visszapillantás után Bethlen István gróf legutóbbi felszólalásáról megállapította, hogy az helytelen megvilágításban tárgyalta a kérdést és az alaposság rovására ment. Minden szónok kifogásokat hozott fel a javaslattal szemben, még azok is, a kik megszavazzák. Hol van a megegyezés? Miért hoznak ide olyan javaslatot, a mely lyel senki sincs melegeve? A választójogi javaslatot bírálva, kifogásolja, hogy az ipari munkásnak adnak választójogot, a mezőgazdaságinak nem.

Hock János: Mert az ipari munkástól félnek!

(Aki nem jó magyar.)

Pallavicini György örgróf: A mezőgazdasági munkások éppen úgy részvelegtek a jogokra, mint az ipari munkások. (Helyeslés a baloldalon.) A ki hazájáért dolgozik és fárad, az mind jó magyar ember, csak azt nem tartja jó magyarnak, a ki heres, a nélkül, hogy dolgoznék. Az összejárhatatlansági törvényt meg kell reformálni.

Hock János: Még az hiányzik, hogy a parlament is a bankok zsebében legyen!

Kan Béla: Részben ott is van.

Pallavicini örgróf: Híve a nők aktív és passzív választójogának. Fontosnak tartja a kerületek beosztását és e tekintetben biztosítékokra van szükség. Egy óriási világ választja el a radikálizmustól. Semmi köze hozzá és az eredeti javaslatot éppen azért fogadta el, mert nem tartotta radikálisnak. Nem vallja magát demokratának, bár a demokratikus eszmékért küzd. Idegenből került Magyarországra, de alkalmazkodik a magyar föld történelméhez és sajátosságaihoz. A magyar ur kötelessége földet, jogot és kulturát adni, mert ha nem ad, akkor majd elveszik jogtalanul, de, sajnos, igazság akkor sem lesz. Nem fogadja el a javaslatot.

Nehrebeczky György: Nem akar a választójogi kérdés történetével foglalkozni, de el kell ismerni, hogy Magyarországon 1848 óta a választójog inkább visszafejlődött, mint fejlődött. A választójog kiterjesztése jogos és szükséges. Nem szabad elzárkózni a kielégítő megoldás előtt. Sajnos, a kérdés az idő folyamán elmérgesedett, főleg azért, mert a parlamenti pártok kezében politikai eszköz lett, a melynek a pártok egoizmusa volt az oka. Pótolni kell a reformban mindazt, a mit évtizedek óta elmulasztottak. Nehrebeczky György elfogadja a javaslatot.

Bródy Ernő szerint a választói jogosultságot nem lehet a magyarul írni és olvasni tudáshoz kötni, mert az állam nem gondoskodott, hogy a nemzetiségek ezt meg is tanulják. Foglalkozik a munkásbiztosítással és sürgeti ennek reformját. A nők választójogát pártolja és ki kell azt terjesztetni a falusi nőkre is. Követeli a titkosságot az egész vonalon. A javaslatot nem fogadja el.

A délutáni ülésen Bethlen István gróf válaszul Pallavicini örgróf támadására és hangsúlyozza, hogy ő már az alkotmánypártban is azt az álláspontot hangsúlyozta a választójog kérdésében, mint amelyet most foglal el.

Nagy Vince az eredeti javaslat mellett foglalt állást.

Pallavicini György örgróf kifogást emel íj. Ugron Jánosnak az oláhfalusi kerületben történt megválasztása ellen azért, mert íj. Ugron egyetlen választói jegyzékben sincs felvéve.

Erre nagy zaj tört ki. A baloldaltól ilyen kiáltások hangzottak:

— Meg kell bélyegezni az ilyen kerületeket és meg kell vonni a választójogától.

A panaszt átteszik a bíráló bizottsághoz.

(Interpellációk.)

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul Lachne Hugó egy régebbi interpellációjára a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződés ügyében. Kijelenti a miniszterelnök, hogy sohasem tervezték a gazdasági határok teljes megszüntetését, utal a most megkezdődött salzburgi tárgyalásokra, amelyeken mindent részletesen meg fognak beszélni. A választ tudomásul veszik.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul a Bikádi Antal egy régebbi interpellációjára kijelenti, hogy a kormánynak még nincs tiszta képe a termés eredményéről. Reméli azonban, hogy a fejkvótát fel fogják emelni, de ha ez nem lehetséges, reméli, hogy a fejkvóta leszállításának szükségessége nem fog bekövetkezni.

Ezután Huszár Károly a budapesti garnizonnak husellátása dolgában interpellált. Elmondja, hogy két mészáros, Rédner Arnold és Reich Dávid monopoliumot élvez, naponta több ezer korona hasznot vágnak a mészárosok zsebre és ezzel szemben rossz húst szállítanak.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter válaszában kijelenti, hogy most folynak a tárgyalások a szerződések felbontása ügyében. A választ tudomásul veszik.

Czobor László a selmecbányai erdészeti és bányászati főiskolának megyetemmé való átalakítása tárgyában interpellál.

Wekerle megnyugtató választát tudomásul veszik.

Ábrahám Dezső a sajtószabadság és a parlamenti beszédek megcenzurálása tárgyában interpellálja a miniszterelnököt.

Wekerle Sándor nyomban válaszol. Kijelenti, hogy sehosem kezelik a cenzurát oly enyhén, mint éppen nálunk. Egyetlen lap sem áll előzetes cenzura alatt. Ő a maga személye ellen intézett támadásokat elni, de a hadviselés érdekeit nem engedi sérteni. A miniszterelnök választát tudomásul veszik.

Cseinez István a csökkent kenyérmagvak kal bevetett szántóföldek szaporítása, a nemtermelők és a hadsereg lisztszükségletének lehető biztosítása tárgyában interpellál.

Serényi Béla gróf kijelenti, hogy nem felel meg a tényeknek, hogy a bevetett földterület kisebb, mint a békében. Tavaly nyolc százalékos volt a különbözet, az idén sokkal kedvezőbb az eredmény. A kormány minden intézkedést megtesz, hogy a hadsereg és az ország érdekeit biztosítsa. A választ tudomásul veszik.

Juhász Nagy Sándor a nem állami tanítók családi pótlékának és ruhasegélyének sürgős kiutalása tárgyában interpellál.

Zichy János gróf kultuszminiszter azt válaszolja, hogy a kérdés elintézése már folyamatban van. A tanfelügyelőknak július 25-éig el kell készülniük a kimutatásokkal és a kultuskormány azután intézkedni fog az összegek kiutalásáról. A nem állami tanítók családi pótléka novum, tehát alapvető munkákat kellett elkészíteni, A választ tudomásul veszik.

Ugron Zoltán a keleti vármegyék kenyér mag szüksége ügyében és a marharekvirálás tárgyában interpellál. Kiadják a közlélmelési és földmívelésügyi miniszternek.

Ugron Zoltán a gypaju lefoglalása ügyében interpellál.

Szerényi megnyugtató válasza után az ülés kilenc órakor véget ért.

HIREK.

Küzdelen a minorita-rend főnöki állásért

Miskolcra telefonálta tudósítónk: A magyar konvencialis minorita rend képviselői ma délelőtt ültek össze káptalani nagygyűlésükre *Hucela* Peregrin szentszéki képviselő, címzetes tartományi főnök elnöklésével, aki semleges országokon át érkezett Rómából Magyarországra, hogy a magyarországi rendfőnök-választó ülést vezesse.

Harmátnéhárom rendi képviselő alkotja a választó testületet, a mely teljes számban gyűlt össze. Igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a tartomány gyűlés iránt, mert hosszabb idő óta erős mozgalom keletkezett a mai vezetőség ellen.

A mai ülésen az egyes rendházak szellemi és anyagi ügyeit vitatták meg és előkészületet tettek a hoinapi főnök választásra.

Mint miskolci tudósítónk értesül, Lakatos Ottó dr. aligha kerül ki győztesen az igen erősnek ígérkező küzdelemből. Erős pártja van *Momy* Ferenc dr. aradi plebánus helynöknek, *Tolercký* Béla szegedi házfőnöknek, *Komoly* Jelit *Caich* Gilbert, a csütörtökhelyi szeminarium rektora és *Paszini* Bonoventura teológiai tanárnak.

Budapest három napig víz nélkül.

(Három színházi bezárnak.)

Budapestről telefonálta tudósítónk: A kaposztásmegyeri vízművek igazgatósága közölte, hogy a Duna jelenlegi magas vízállását fel akarja használni a vízművek két nagy főnyomócsövének tisztítására. Ez az öblítés július 11-én, csütörtökön délután hat órakor kezdődik és három napig tart. Ez alatt az idő alatt a főnyomó-csövek salakja az egész csőhálózatba benyomul és ennek következtében a balparti oldalon az öblítés tartama alatt szolgáltatott víz **többé-kevésbé vasrossá tartalmu és rozsdaszínű lesz.**

Ennek a víznek használata, mint a vízmű-igazgatóság mondja, nem ártalmas. A rozsdás vizet főzési és ivási célokra csak megfelelő szűrés után lehet használni, vagy ha a víz már leülepszik. A budai oldal vizellátása ez alatt az idő alatt is változatlan marad. Az öblítés eltelte után a vízszolgáltatás teljesen rendben fog ismét történni, ha mégis valahol zavaros víz jönne a csőből, az csak helyi baj lehet, a mit a vízművek igazgatósága telefonbejelentésre azonnal megszüntet. A házi főcsapokat az öblítés tartama alatt is éjjelre el kell zárni.

A budapesti tűzoltó parancsnokság javaslatot tett a főváros tanácsának, hogy a vízművek két nagy főcsövének tisztítása alatt zárja be az összes színházakat. A polgármester azonban erre nem volt hajlandó és egyelőre úgy intézkedett, hogy holnap csak azokban a színházakban szüneteljenek az előadások, ahol a víznyomás emelésére elegendő eszközök rendelkezésre nem állanak. Így holnaptól kezdve három színházban: a Vigszínházban, a Városi színházban és a Városligeti színházban három napig szünetelnek az előadások.

A királyi pár Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: Julius 16-án Pozsony városa nagyobb szabású ünnepet rendez a rokkant katonák javára. *Szmrecsányi* György főispán vezetésével küldöttség kereste fel a királyi párt, a ki megígérte, hogy részt vesz az ünnepségen. Az ünnepen a pozsonyi kormánybiztosság körzetéhez tartozó kilenc törvényhatóság küldöttsége is megjelenik.

Brassói Szterényi József báró. A hivatalos lap legközelebbi száma királyi kéziratot fog közölni, mely *Szterényi* József kereskedelmi miniszternek és törvényes utódainak, valamint örökbefogadott fiának, *Szterényi* Sándor dr. miniszteri tanácsosnak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozza a *brassói* előnévvel. *Szterényi* ezt a kitüntetést a bukaresti béketárgyalások alkalmával Magyarország gazdasági és kereskedelempolitikai érdekeinek megvédése körül kifejtett érdemeiért kapta, egyidejűleg azzal, hogy *Burián* báró külügyminisztert grófi rangra emelte a király. *Szterényi* kitüntetését azonban akkor nem hozták nyilvánosságra s ez csak most történik meg.

Hertling Berlinben. Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: *Hertling* gróf birodalmi kancellár holnap a főhadiszállásról visszatér Berlinbe, mert az az óhaja, hogy a birodalmi gyűlés főbizottságában a politikai helyzetről tanácskozzék.

Vöröskereszt-küntetések. *Ferenc Salvátor* főherceg a háború alatt a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vöröskereszt hadiékítményes II. osztályu diszjelvényét adományozta *Glück* Erzsébet főapolónőnek, *Tincu* Aurél dr. főorvosnak és *Klemens* Pál dr. ezredorvosnak, aki időközben már eltávozott Aradról.

Felszabadult a Lyceum. Arad városa már régebben mozgalmat indított, hogy a Lyceum épülete felszabaduljon és ismét visszaadassék rendeltetésének. Hosszas és többször hiábavaló fáradozás után a mozgalom most végre eredménynyel járt. A temesvári katonai parancsnokság honorálva a város kívánságát azt az előterjesztést tette a hadügyminiszternek, hogy rendelje el a Lyceum épület kiürítését és az ott levő katonai tartalékkórházat helyeztesse el másfelé. Mint értesülünk, e hónap 15-én befejeződik a Lyceum kiürítése és akkor megkezdődnek az átalakítási munkálatok úgy, hogy az idei tanévben a főgimnázium és a főreáliskola már ismét régi otthonában lesz. A katonai tartalékkórházak parancsnoksága, amely eddig a Lyceumban volt, a román szeminariumban már megkezdte működését.

Lichnovszky herceget kizárják a német urakházból. Berlinből jelentik: Pénteken az urakháza ülést tart, a melyen *Lichnovszky herceg* kizárását fogják tárgyalni. *Lichnovszky* herceg tudvalevően a háború kitörése idején Németország londoni nagykövete volt. Néhány hónappal ezelőtt megejelentek emlékiratai, a melyekben azt igyekezett bebizonyítani, hogy *Németország volt a háború közvetlen oka*, nem pedig Anglia.

Kitüntetés a választójogi törvényért. Budapestről telefonálta tudósítónk: A Magyar Tudósító jelenti: A király a választójogi törvény sikeres megalkotása körül szerzett érdemeik elismerésül *Lengyel* Aurél dr. igazságügyminiszteri osztálytanácsosnak a harmadosztályu vaskorona rendet díjmentesen, *Rassay* Gyula dr. igazságügyminiszteri segédtitkárnak a Ferenc József-rend lovagresztjét adományozta.

Bethlen gróf indítványának sorsa. Budapestről telefonálta tudósítónk: A képviselőház mai ülésén a baloldali folyosón az a hír terjedt el, hogy *Bethlen* István grófnak azt az indítványát, amely szerint négyszázezer választóval csökkentésék a módosított törvényjavaslat választóinak számát, végleg eljuttették. Mint a kormányhoz közelálló körökből jelentik, ez a hír nem felel meg a valóságnak. A tegnapi tanácskozáson *Wekerle* miniszterelnök beható megbeszéléseket folytatott, de egyik irányban sem mondta ki a döntő szót, így tehát az indítvány sorsa a választójogi javaslat részletes vitájában, az első szakasznál dől el.

Nincs több cipőjegy. A kiadott cipőjegyek a kiutalt cipőmennyiséget kimerítően kiadattak így ezidőszrint újabb cipőjegyeket a cipők megérkezéséig ki nem adunk. Ugy a cipők megérkeztek, mint a cipőjegyek kiadásának kezdete a közönséggel hírlapilag közölve lesz. Cipőhivatal.

Érdekes szőlővétel. A háborus birtokvételek horribilis árai között is különös érdek lődésre tarthat számot az a szőlővétel, melyet ma kötöttek Aradon. *Angelina* József magyar-rádi jegyző megvásárolta özv. *Purgly* Lajosné négy holdas magyar-rádi szőlőjét háromszázezer koronáért. Egy hold ára tehát hetvenöt-ezer korona volt.

Szilva kiosztás. Aszaltszilva érkezett. A kereskedők utalványaitak folyó hó 12-én és 13-án a közlelmzési és közellátási vállalat irodájában (Kulturpalota, Marosfelöli bejárat) kiválthatják. A szilva kicsinybeni eladási ára 3.80 fillér. A közlelmzési hivatal vezetője.

Adomány. *Varjassy* István nyugalmazott főjegyző *Bódi* Bódogné ravatalára szánt koszoru megváltás címén *Zsigmondháza* község szegény alapja javára 20 koronát adományozott.

Repülőposta és sas harca. Már egy hete annak, hogy Budapest és Bécs között megindult a légiposta, amely naponta 700-800 levelet közvetít repülőgépen. Mint mindenhez, úgy ehhez is hozzácsokott a közönség, csupán a Vértes hegység sasjai között keltett élkeseredést az emberiség új intézménye, amely élkeseredés ma érdekes párbajban nyert szabad folyást. Hajnalban megjelent *Tata* és *Tatabánya* között egy kétfedelű repülőgép, amelyet hat-hétszáz méter magasságban megtámadott egy sas. Először oldalról rontott neki a gépmadárnak, de a nagy széltől nem tudta megkézelíteni. Ekkor elébe vágott a százhusz kilométeres sebességgel haladó gépnek, azonban ekkor is pórnhárt. A sebeseen forgó légcsavar, ugyanis leütötte a sást, amelynek véres teste lezuhant a Vértes fái közé.

Cukorkiosztás. Értesitem az I., II., III. kerületi kereskedőket, hogy folyó hó 11-én, csütörtökön, a IV., V., VI., VII. kerületi kereskedőket, hogy folyó hó 12-én, pénteken és a VIII., IX., XI., XII. kerületi kereskedőket, hogy folyó hó 13-án, szombaton a cukorutalvány kiváltása végett a közlelmzési és közellátási vállalat irodájában (Kulturpalota, Marosfelöli bejárat) jelentkezzenek. Az 1-2. számú cukor szelvény körül beváltásra és egy adag eladási ára 45 fillér. A közlelmzési hivatal vezetője.

Birtokvétel. *Wintermiz* Jenő aradi kereskedő a temesmegyei *Saroltaváron* megvásárolt egy holdas birtokot egymillió ötvenezer koronáért.

Hat szörme-bunda története. Érdekes eset a mai áremelkedésekből: A *Deutsch Testvérek* aradi nagykereskedő-cég megrendelt március hóban egy budapesti szücsnél hat darab női szörmebundát. A szücs nem merte vasuton küldeni az értékes árut, lehozta tehát személyesen Aradra. Ma délelőtt megjelent a *Deutsch Testvérek* üzletében, egy hordár hozta utáma a terjedelmes csomagot. Az áru átadása előtt kivészi a szücs zsebéből a számlát, mely tizennégyezer hatszáz koronát tesz ki.

Mennyit akar keresni Deutsch ur a szörmebundáimon, ha télen eladja? — kérdezte a cég főnökét.

A hat bundáért, azt hiszem, be fogok venni összesen huszezer koronát. — volt a válasz.

A budapesti szücsmester erre zsebébe nyúlt, szó nélkül letett *Deutsch Fülöp* elé ötezer négyszáz koronát, visszaadta a csomagot a bardárnak és boldogan utazott haza a hat bundával Budapestre.

Házvétel. *Hartmann* Samu és neje megvették a Nagyvárad Polgári Takarékpénztár és Hitelbanktól Aradon a *Munkácsy* M. utcában lévő 3. számú bérházat háromszázezer koronáért. A ház brutto hozadéka 18,400 korona.

Vármegyei főügyész és alezredes aférfia. Szegedről jelentik: A szegedi állomáson ma kinos botrány játszódott le. A Makóra induló személyvonatra felszállott *Dózsa* Ferenc dr. makói ügyvéd, csanádvarmegye tiszteletbeli főügyésze és helyet foglalt egy elsőosztályu fülkében, amelyben csak egy tiszt, *Gönczy* alezredes ült. Az alezredes nyers hangon rászólt *Dózsa* doktorra, hogy a fülkét neki tartották fenn és ezért távoznia kell. *Dózsa* dr. nyugodt, de határozott hangon így szólt:

Én pedig innen nem megyek ki!
Ebből azután szóváltás keletkezett, majd az alezredes *Dózsa*ra emelte kezét és megakarta ütni. *Dózsa* dr. rákiáltott az alezredesre:

Ne merjen hozzám nyulni. Tartalékos huszárhadnagy vagyok és ha hozzám nyul, agyonütöm.

Gönczy alezredes újból csapásra emelte kezét és *Dózsa* arcába akart sújtani. *Dózsa* a karjával felfogta az ütést és az alezredest mellbe vágta. A folyosón tartózkodott egy géppuskás százados, aki tanuja volt a jelenetnek, besietett a fülkébe és szétválasztotta a dulakodókat. Azután elhívatta az állomásfőnököt, a ki kijelentette, hogy az elsőosztályu fülké polgári utasok számára van fenntartva. Felszállította tehát a szolgálati ügyben utazó alezredest, hogy távozzon és egyúttal külön kérésről gondoskodott az alezredes részére. Az esetről *Dózsa* dr. és az alezredes külön-külön jelentést tesznek katonai parancsnokságuknak.

Köszönet Zuber Andorért.

(Arad város közgyűléséből.)

Arad város mai közgyűlésén napirend előtt az elnök *Barabás Béla* dr. főispán bejelentette, hogy Windischgrätz Lajos herceg közéleti miniszter köszönetét fejezte ki a törvényhatóságnak, amiért Zuber Andor országos érdekű közéleti ügyek elintézésére a közéleti miniszteriumnak átengedte. Bár Zuber eredményes szolgálataira állandóan továbbra is szükség lesz, mondja a miniszter, mégis méltányolja, hogy Arad városa Zuber hosszabb ideig nem nélkülözheti ezért állandó alkalmazástól emeltek. De ha a szükség lesz rá, a polgármester esetlegre adjon Zubernek szabadságot. Ezt a közgyűlés tudomásul vette és megkezdődött a napirend tárgyalása.

Több kisebb ügy elintézése után szóba került Macsinik Demeter negyedmester szabadsága. Természetes, hogy a közgyűlés nem volt ott szükségű, mint a tanács és nemcsak négy heti szabadságot szavazott meg a beteg alkalmazottnak, hanem 400 korona gyógykezelési segélyt is megszavazott. A polgármester indítványára meg azt is kimondták, hogy ezentúl a költségvetésbe bizonyos összeget vesznek föl, amelyből gyógykezelési segélyeket fognak folyósítani.

Egyhangulag minden hozzászólás nélkül megszavazták a tanács ama javaslatát, mely szerint a város felír a kormányhoz a főrendiház reformálása és a házasságok orvosi megvizsgálása ügyében.

Most egy kis élénkség keletkezett. Választásokra került a sor. A karzatok megteltek kíváncsi érdeklődőkkel. Először a főispán elnöklésével a kandidáló bizottság visszavonult tanácskozára. A főpénztárosi állásra egyedül Mikosevics Iván, a főpénztári ellenőri állásra Grósz Samu, Vlajkovic Dusán, Csáby István és Sztupár Antal pályázak. Amint a kiválasztás a főispán bejelentette, közfelkiáltással főpénztárossá Mikosevics Ivánt választották meg.

Az így megüresedett főpénztári ellenőri állásra két szavazatszedő küldöttség előtt történt a szavazás, amelynek eredménye az, hogy Csáby István 60 szavazattal megválasztották főpénztári ellenőrré. Grósz Samu 43, Vlajkovic Dusán 3 és Sztupár Antal 1 szavazatot kapott.

Vannay Gyula tanácsnok bemutatta a polgármester jelentését a gazdasági ügyosztály ellen vezetett vizsgálatról. Ezt a jelentést és a tanács javaslatát már ismertettük. A tanács javaslata mindenkinek a tetszésével találkozott, de Zima Tibor szóváltette a használati szerződések ügyét. Azt fejtegette, hogy a város nem szüntette be a bérleti szerződéseket, pedig ezt meg kellett volna tennie. Erről azután hosszadalmas akadémiai vita keletkezett, úgy, hogy senki sem tudta miről van szó. Végül is Málék Lajos dr. indítványára kimondták, hogy bérleti szerződések ügyét visszaadják a tanácsnak, hogy a főügyész tisztázza a kérdést.

Még egyszer a Széchenyi-gőzmalom égése. A múlt hónap közgyűlésén interpelláltak ebben az ügyben. Ma azután bemutatták a főkapitány jelentését, amelyből kiderült, hogy a malomban a tüzrendészeti intézkedéseket betartották s így a malom vezetőségét mulasztás nem terheli. Arra nézve pedig, hogy miért volt a malom raktáiraiban oly nagy készlet felhalmozódva, a vizsgálat azt állapította meg, hogy az államvasutak nem adtak elég kocsit rendelkezésre. Végül bejelentette a főkapitány, hogy az iratokat további eljárás végett áttette az ügyészséghez. A jelentést Sulik Kálmán, aki a múlt közgyűlésen interpellált, tudomásul vette, de megjegyezte, hogy a malomnak nem szabad mostani helyén felépülni.

A Magyar Aszfalt Részvénytársasággal elbánt a közgyűlés. Felemelte az utburkolat fenntartási díjait, de csak abban az esetben kapja meg a társaság a pénzt, ha novemberig rendbe hozza az aszfaltot. Felemelte a közgyűlés a magánosok részére végzett aszfaltjavítási munkák egységárát is.

Pikáns dolog következett ezután. A tanács előterjesztést tett, hogy a kisvasutak tarifáját emeljék fel és pedig a 20 filléres jegyek árát 24 fillérré, a 24 filléreséket 40 fillérré, a 34 filléreséket 40 fillérré és a 44 filléreséket 50 fillérré.

Szólásra emelkedett Varjassy Lajos dr. és kijelentette, hogy a tanács javaslatából éppen az hiányzik, amiért a tarifát fel akarják emelni: a

műszaki alkalmazottak ruhaségelye. Az volt az in tenció, hogy a műszaki alkalmazottak ugyanoly ruhaségelyt kapjanak, mint a város többi tisztviselői. Azt indítványozza tehát, hatalmazzák fel a gépüzemigazgatót, hogy budgetje terhére előlegként adja ki a ruhaségelyeket. Ez nem fetszett Zuber Andornak, aki hivatkozott a város szomorú pénzügyi helyzetére és arra, hogy majd a többi alkalmazott is fog ruhaségelyért jönni. Azzal tartózkodott le, hogy a műszaki alkalmazottak ruhaségelye nem kerül a városnak pénzbe és ha a többi alkalmazottak is segélyért jönnek, csak hadd jöjjenek, mert megérdemlik. Azt a kifogást is hangoztatta Zuber, hogy a ruhaségely kérdése nem precíz. Erre azután Zádor Imre gépüzemigazgató válaszolt és kimutatta, hogy az ügy igenis precíz. Ami különben a műszaki bizottság felolvasott jegyzőkönyvéből is kiderült. Kiderült ebből a jegyzőkönyvből az is, hogy a tarifa-emelést éppen a ruhaszerzési segély miatt kell felemelni s hogy a kedvezményes vízdíjakat is a ruhaségely miatt kell megszüntetni.

Mit volt mit tenni? A közgyűlés megszavazta a tarifa-emelést és megszavazta egyúttal a ruhaszerzési segélyt. Megszavazta a közgyűlés a vízművek alkalmazottai részére is a ruhaségelyt, amelyre a fedezet onnan ered, hogy megszüntetik a kedvezményes vízdíjakat.

Kiseb vita indult meg a kulturpalotai igazgatói állásra kiírandó pályázato terminus körül. Kovács Vince azon az állásponton volt, hogy a pályázat határideje szeptember 30.-a legyen, viszont Zima Tibor augusztus 31.-ét akarta. A közgyűlés végül elfogadta Kovács Vince álláspontját. Előzőleg Faragó Rezső megkérdezte, hogy milyen alapon történt a választás. Kovács Vince erre is megfelelt. Csak azok vesznek részt a szavazásban akiket kandidálnak. Kvalifikációt nem az első szabályrendelet, de a Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelősége, amelytől előzőleg véleményét kell kérni, bizonyos kvalifikációt mégis megkövetel.

Miután ezen a kérdésen is szerencsésen tustestek, megszavazták a tisztviselők részére a rendezett, de még jóvá nem hagyott illetményeknek előlegként való folyósítását. Végül elhatározták, hogy felírják az országgyűléshez a nők választójogának törvénybeiktatása tárgyában. Miután ezzel sok városatyja biztosította a házi békéjét, a városatyák békésen távoztak és a polgármester szolgálja megkezdte a szavazásban fel nem használt szavazó-cédulák összeszedését.

ARADI PROBLÉMÁK.

Ujaradiak húzódozása a osatolás elől.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Az „Aradi Közlöny“ f. hó 7-én megjelenő számában két cikkben foglalkozik Arad és Ujarad egybekapcsolásának ügyével. Mivel ennek tárgyi nehézségeit s a terv sikerének valószínűségét Ujarad nagyközség főjegyzője oly körültekintéssel indokolta, a cikk keretében említett némely aggodalmát óhajtanám elosztani cikkíró urnak.

„Ujarad tiltakozik“ c. vezércikk írója abbéli aggodalmát fejezi ki, mintha Arad város környékén fekvő négy község (Mikélaka, Ujmikélaka, Zsigmondháza és Ujarad) gátat vetne Arad természetes szaporulatának az Aradról fentemlített községekbe való települések által. Az állítás kisebb-nagyobb mértékben áll a három előbbi községről, de éppenséggel nem áll Ujaradról. Tessék átnézni Ujarad statisztikáját és be fog bizonyosodni, hogy bizony Ujaradon a beköltözők száma évente nem több 3—4 családnál, kik éppenséggel nem pusztán aradiak. Talán nincs is köztük aradi. Így tehát Aradnak az az aggodalma, mintha Ujarad természetes szaporulatában gátozna, teljesen alaptalan. Így a cikk ama kitétele, miszerint az említett négy község „az Aradról települők révén jelentősen fejlődött volna“, Ujaradra nem is vonatkozhatik, mivel az Aradról áttelepülők száma olyan elenyésző csekély, hogy Ujarad fejlődésében számba sem jöhetett. A kik Ujarad vezető szerepet töltenek be, s akik fejlődésének útmutatói, azokról pedig be lehet szintén bizonyítani, hogy nem Aradról származtak át. Vizsont, ami az áttelepülést illeti, hát Ujaradról is települnek máshová, Aradra is. Tessék át tekinteni a statisztikát, hány ujaradi születésű

házmaster van Aradon, hány ujaradi születésű iparos lakik Aradon?

Ami pedig a meggazdagodás letráján való összerokadást illeti, következőket óhajtom megjegyezni. Az ujaradiak a háborúelőtti munkánál tiszteresét végzik. A fűrészságos kerti munkához hozzájárul még a szántóföld megművelése is. A férfi-világ színe-java odakinn vérzik a csatateret. Ujarad a gazdasági munkára felmentettek száma aránylag mögötte van a szomszédos községeknek. Így az ország kenyérszerzésénél nehéz munkája a nők hivatása len. És ha most ezek a telőtől-talpig becsületes páratlanul dolgozó ujaradi svábasszonyok, kiknek meghurcoltatása az aradi lapokban szokásba ment, egy kiló paszulyért már nem 6—10 fillért kérnek, hanem két koronát, ismerve az iparcikkek drágaságát, pl. talán nem is lehet megütközni. Egy spulni céna háborúelőtti ára 10—20—30 fillér volt, most 30 korona. Egyméter posztó, mely azelőtt 5 koronába került, most éppen 800 korona. Hát sem a cőrát, sem a posztót nem Ujaradon csinálják, hanem másutt és mások is árulják. És ezek a mások a háboru alatt milliókat szereztek, földbirtokokat vettek, palotákat vesznek és építenek, míg Ujarad még mindig a régi tiszta, egyformaházu, megszokott külsejű német község, mint volt a háboru előtt.

Különben lényegében azonosítom magam a község főjegyzője által mondottakkal.

Ezeket akartam előrebocsátani, midőn mélyen tisztelt szerkesztő urat arra kércin, hogy fenti soraimnak b. lapjában helyet adni kegyeskedjék. Dr. ... ..

Visszavert olasz előretörés.

Budapest, július 10. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenté: A Brenta völgyében hirtosító csapataink visszavertek egy olasz előretörést. Albán délfrontunkat erős ellenséges erők nyomása elől a Benaf-Fieri vonalon át visszavontuk. A harci érintkezés tegnap reggel óta nagyon laza volt. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Zürichből jelentik: A Temps utal arra, hogy az oszirák-magyar hadsereg legutóbbi offenzívája alkalmával nem használta fel egész erejét. Dőreség volna tehát azt hinni, hogy az olasz front kikapcsolódott a központi hatalmak kombinációjából.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Bob herceg.
Péntek: Vágó Béla, a Magyar színház művészeinek felléptével Párisi rongyszedő.
Szombat: Párisi rongyszedő.

A Színházi Iroda hírel. A Párisi rongyszedő teljesen új betanulással kerül színpadra pénteken, szombaton és vasárnap Vágó Béla, a budapesti Magyar Színház művészeivel a címszerepben. A darabban, a melyből egy hét óta nap-nap mellett foynak a próbák. A főszerepeket Vágó Béla, Várnay, Győző, Kertész Dózsa, Barics, R. Tóth, Matolcsi, Csige Böske, Bánházy, Kieffer játsszák. (A színház irodája)

TÖRVÉNYSZEK.

§ Királyi kegyelem. Sok port vert lel Nagyváradon Weinberger Lajosné ügye, aki fogságba került és később fölmentett férje kiszabadítása érdekében vesztegetést követett el. A törvényszék Weinbergernét 2 és fél évi börtönre ítélte, amit a Kuria felére szállított le. A Kuria ítélete után Weinbergerné perújítási kérelemmel él, majd mikor ezt is elutasították, királyi kegyelemért folyamodott. Hivatkozott arra, hogy hitvesi hűség vezette őt, nem pedig bűnös szándék. Hiszen férje is ártatlan volt és fel is lett mentve. Akegyelmi kérvény az igazságügyminiszterium jóindulatu támogatásával ment fel a kabinetirodába s most arról értelsül a „Nagyvárad“, hogy a király megkegyelmezett WeinbergerLajosnének. A hírt Nagyváradon szimpátiával fogadták.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Kühlmann bukása — nem rendszerváltozás.

Bécs. A Pester Lloyd bécsi mértékadó német körökből a német külügyi államtitkár személyében beállott változással kapcsolatban a következő információt kapta:

A személyváltást Berlinben egyáltalán nem tartják rendszerváltozásnak. Kühlmann bukása egyáltalán nem a nagynémetek és annexionisták győzelme, csak a félreértések egész sorozatának eredménye.

A levelező felhívta a figyelmet, hogy úgy látszik Ausztriában és Magyarországon félreértés forog fenn, mert a hadvezetőség céljával folytonosan azonosítják a nagynémetek és annexionisták céljait. Az informáló forrás erre ezeket mondta:

— Ez nagy hiba volna, mert a hadvezetőség hadicéljai csak katonai természetűek és nem céloznak másra, mint esetleges határbiztosításra és azonkívül más politikai biztosítékokra. Hogy keleten ily határkiigazítás szükség-

séges, az természetes. De éppen úgy szükséges nyugaton is, főleg Belgiumot illetően, a melylyel ezt a biztosítást katonai és gazdasági konvenció keretében igyekezünk lehetővé tenni.

— Igaz, hogy Hiutze a legfelsőbb hadvezetőség bizalmát élvezte, lehet azt is mondani, hogy ő a legfelsőbb hadvezetőség embere, de nem szabad benne az annexionista pártok képviselőjét látni. A háború mostani kritikusaik szerint szükséges, hogy a diplomácia és a hadvezetőség ugyanazon célokért harcolva együtt működjenek. Ha egyszer a kard a győzelmet kivívta, az államférfiu művészetének tág tere nyílik, de addig a hadvezetőség zsenialitásának és a diplomácia ügyességének együtt kell a kézben kell mennie, minden sarlózás nélkül össze kell dolgoznia. Hiutze talán mindenbizonnyal és Ludendorff embere, de nem a hadvezetőség sőt Tirpitz embere.

Látogatás Fischer Eliznél.

(Nyilatkozik az alapításáról.)

Az egykori Aréna-udvarban, amelynek az Andrassy-utí frontján és a Batthyány-utca felől büszke, szép paloták feledtetik el a múltját, egy pár régi bódé, közülük az egykori fényképész-műterem emlékeztetnek még a régi időkre, s az udvar egyik oldalán egy öreg, földszintes épület-szárny, amely nem akar palotává átalakulni, hanem konzervatív erővel őrzi az elmúlt idők történelmét. Ebben a kis épületben, a hatalmas emeletek között szerénykedően vizitálunk ma urnő-jenél: Fischer Eliznél. Az ő elzárt, lefüggönyözött otthonába kevés ember jár, nem sok hír száll ki belőle a nyilvánosságra, de amikor a homályos szobák állott levegőjéből kijut valami a világba, mindig érdekes. Ma ismét eseménye van a régi háznak, a legérdekesebb, amely onnan valaha is kilépett. Fischer Eliz ma írta alá az egész vagyonáról szóló rendelkezést, s ma ütötte a pecsétet az aradi szemkórház alapító levelére.

A kezében volt még a pecsétnyomó, amikor felkerestük. Tizenkét éves időköz után álltunk vele szemtől-szembe, s a nyolcvankilencéves Fischer Elizt nem kellett sokáig emlékeztetni.

— Régen nem láttam — mondta frissen és mosolyogva s kutatva nézett a szemembe, hogy vajjon milyen szél hozott ide.

— A nagy alapítvány érdekel. Hallottuk. Nagyszerű dolog!

— Nem olyan nagyszerű. Valami kell az embernek fenni, hogy jól is beszéljen róla.

— Mi vitte erre az elhalározására?

— A nevemet akarom hátrahagyni és azt hiszem ez a legokosabb dolog erre. Annyi sok a nyomoruság, annyi a szerencsétlen ebben a háborúban. Árvaházra és szemkórházra van a legnagyobb szükség.

Őszintén helyeseltünk, s azután is, amikor a háború szomorúságairól beszélt. Majd hirtelen belekapcsolta a maga életét is a háborús időkbe.

— Nehéz ma megélni, minden rettenetesen drága. De ez még nem volna a legnagyobb baj. Hanem az az istentelen adó. Tessék csak elképzelni, az én házaimból milyen nagy rész szolgálja a jótékony célt és mégis annyi adót vetnek ki reám.

Szinte beleláltunk a fejébe Fischer Eliznek, s láttuk, amint számolja, hogy mennyi rajta a jogtalan adó. Csodálatosan tud számolni még ma is, no és emlékezni nem kevésbé. Azonnal meggyőződünk erről, amikor az udvarára tekintett s eszébe jutott, hogy ott az ő mai vendége helyiségeket bérelt valamikor.

— Most jut eszembe — mondta — az ur egy kályhapiatnival tartozik nekem. Én megmondtam, hogy nem szabad szénnel fűteni, csak kokszzsal, s mégis szénnel fűtöttek és a piatni elolvadt. Mikor elköltöztek, nem csináltatták meg és én kiengedtem a lakásból.

Ez tizenkét év előtt volt. Mennyi minden történt azóta, az új épületek elkészültek, hány

kályhát és miégebet rendeztek be, s ő még mindig nem felejtette el a kályhapiatnit. Ugy látszik, nagyon jó hangulatban volt, hogy komolyabban nem követelte.

— Ma már nehezebben megy a gondoskodás, az ellenőrzés, mint akkor régen. Emlékszik még, mennyi dolgom volt az építkezésnél?

— Igen, emlékszem, és nem tudom elfelejteni, mikor fenn járt a magas palota tetője és megolvasta a plébániát, hogy annyi darab van-e, amennyit a költségvetés felment.

— Az régen volt, ma már nem tudok mászkálni. Nyolcvankilenc évet adott a jóisten, s a szemeim is gyöngék.

A nyolcvankilenc esztendő igazán nem látszik meg rajta, s amint hallottuk, úgy fog ki a korán, hogy naponta öt-hatszor lépjen egy-egy félóra, azután frissen bírja tovább. Dolgozik, takarít, főz, mosogat, s a szabad idejében árva-akat és szemkórházat alapít. Az alapító-levelét, annak minden pénzügyi és jogi részletét pedig épen úgy ismeri, mint a fiskálisa.

L. Z.

Elítélték a cipészek elnökét.

(Árdrágításért ezer korona büntetés.)

Várhol László cipész mestert árdrágítás miatt Szilágyi László dr. rendőrfogalmazó, rendőri büntetőbíró ezer korona pénzbüntetésre ítélte. A feljelentést ellene Deutsch Anna tette, ki egy pár betétes női félcipőt rendelt ez év május elején Várholnál. A mester mértéket vett az üzletben levő leánya és két kiszolgáló leány jelenlétében. A mértékvétel előtt Várhol leánya tudatta a cipő árát Deutsch Annával, ki tudomásul vette, hogy cipője négyszáz koronába fog kerülni. A mértékvétel után Várhol ezzel a kérdéssel fordult a rendelőhöz:

— Az ár tudva van?

Az igenlő válasza kijelentette, hogy előzőleg ötven korona foglaltót kér. Deutsch Anna a foglaltót ki is fizette. A cipő átvételénél a még fennálló 350 korona kiegyenlítése után, megtette a feljelentést Várhol László ellen árdrágításért.

A ma délelőtti megtartott tárgyaláson Várhol azt igyekezett bizonyítani, hogy ő csakis a maximális árat kérte és kapta a cipőért és erre nézve leánya és a két kiszolgáló leány kihallgatását kéri.

Műn: Márton szakértő megállapítja azt, hogy a 400 korona túlságosan magas ár, bár a cipő elsősorban anyagból készült. Legfeljebb kétszázhusz koronát kérhetett volna a cipőért. Deutsch Anna mint panaszos halározottan állítja, hogy 400 koronát fizetett Várholnak. Bejelentő tanúnak Franzián Lukreciát, aki szintén

igazolta a 400 korona kifizetését, mert ő jelen volt az átvételnél.

Szilágyi László dr. rendőri büntető bíró Várhol tanúnak kihallgatását mellőzi, mert mindannyian elfogultak, tekintettel arra, hogy Várhol alkalmazottjai, Beigazoltnak látja az árdrágítás vádját és ezért 500—500 korona pénzbüntetésre ítélte. Az éizárástól jelen esetben eltekint, mert enyhítő körülménynek veszi Várhol büntetlen előéletét. Kötelezi továbbá a 235 korona különbözet visszatérítésére. A cipő mint jogos tulajdon Deutsch Anna birtokában marad.

KÖZGAZDASÁG.

= Tőzsde. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdén a mai záró kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1299, Osztrák Hitel 880.50, Agrárbank 1064, Fabank 996, Hazai bank 599, Kereskedelmi bank 5760, Magyar bank 950, Concordia malom 890, Viktória malom 1850, Salgótarjáni 1160, Rimamurányi 1114, Ganz-Danubiusz 4210, Atlantika 1340, Osztrák-magyar államvasut 985, Ruggyantagyár 1120, Clotild vegyipar 595, Nasici tanígyár 2890.

= Hadikölcsönjegyzés. Az aradi Közgazdasági Banknál ma Arad sz. kir. város közönsége 1,000,000 koronát jegyzett a nyolcadik hadikölcsönre. Egyébb jegyzés 11,000 korona. Összes eddigi jegyzés 2,703,900 korona.

= Telekértékadó kivétel. Arad sz. kir. város telekértékadó szabályrendeletének 9. §-a alapján közszemlére kitett telekértékadó nyilvántartás és táblás kimutatás alapján a telekértékadó kivétel bizottság a városi adóhivatal helyiségében (Arad csanádi palota I. em. 16. ajtó) a következő sorrendben fogja minden napon délután 3 órakor folytatólagos tárgyalásait nyilvános ülésben megtartani és pedig: Julius hó 16-án kedden: Wesselényi-, Kossuth-, Schweidel-, Török Ignác-, Vécsey-, Kiss Ernő-, Nagy Sándor- és Dezsői-utcák. Julius 17-én, szerdán: Magyar-, Perényi-, Csiki Gergely-, gr. Károlyi Gyula-, Szt. Antal-, Tolóky-, Bathyányi-, Sárossi, Széchenyi-, Vajassy József-, Kiss-, Ferdinánd-, Ferenc-tér és Szt. László-utcák. Julius hó 18-án, csütörtökön Deák Ferenc-, Révay-, Fábrián-, Kazinczy-, Weitzer-, Kölcsey, Salacz-, Andrassy-tér, Tabajdi Károly-, Petőfi-, Könyök-, Erzsébet királyné körút, Apponyi-körút és Jókai-tér. Julius 19-én, pénteken: Varjassy Lajos-, Pöntenberg- és Kálmán-utcák. Julius 20-án, szombaton: Julius 26-tól 19-ig esetleg visszamaradt utcák telkei. Julius 22-én, hétfőn: Knézich-, Lipót-, Flórián-, Aulich-, Láhner-, Lovarda, Attila-tér, Lujza-, Szt. István-, Vilmos-, Heim Domokos-, Koszoru-, Szt. Péter-tér, Darányi János-, Bocskay-tér, Kinizsi- és Rákóczy-utcák. Julius 23-án, kedden: Zrinyi-, Forray-, Hassinger-, Atzél Péter-, Szabadság-tér, Vörösmarty-, Hunyady-, Asztalos Sándor-, Szt. Pál-, Árpád-tér, Chorin Áron-, Boczkó-, Zoltán-, Simonyi-, Eötvös-, Csernovics Péter-, Határ-, Szarvas-, Három veréb-, Hal-tér és Damjanich-utcák. Julius 24-én, szerdán: Holtmarosor, Török Gábor-, Edelschpacher-, Dezső, Orczy-, Munkácsy-, Nádor-, Dobó-, Verböczy-, Hindenburg-, Fábrián László-, Farkas-utcák. Julius 25-én, csütörtökön: József főherceg-, Luther-, Maros-, Fa-, Boros Béni-, Karolina-, Arany János-, Tisza István-, Szél-, Téli-, Alsómarospart, Hajó-, Óvár-tér, Óvár-utca, Ferenc József városrész és Tökölly Imre-utca és végül 26-án, pénteken: Julius 22-től 26-ig esetleg visszamaradt utcák telkei. Arról érdekelte telek és háztulajdonosok azzal értesítjük, hogy a telekértékadó szabályrendelet 7. §-a alapján személyesen vagy igazolt meghatalmazottjuk a bizottság ülésén megjelenthetnek és az eddig írásban benyújtott felszámoláson kívül — amely szintén figyelembe vétetik — kifogásokat, kéreimeket adhatnak elő. A megjelent fél előtt a bizottság határozatát előszóval is kihideti és azonkívül valameny nyi érdekelte féllel írásban is közli. A határozat ellen kézbesítéstől számított 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz címezve a városi adóhivatalnál felebbezéssel lehet élni. A városi tanács.

Árukvitel Németországba. A pénzügy miniszter az árukviteli tilalom tárgyában kiadott rendelet módosításával a **bevezetésű áruk**nak Németországba való kivitelét a felek minden kérelme nélkül általában megengedte: citrokszalma, rovarpor készítményhez való virág és rovarpor, krizantém, zsálya és babérlevél, friss hal, marha és juhúsér, marha és disznóhólyagok, szivacsok, ásványvíz, fa és faáru (korlátozással) szén, égetett magnézium, villamos zseblámpákhoz való üveg lencsék és izzólámpácskák, zsebtűzszerszámok, fényképezési papírok, lemezek és filmek, gramfonlemezek, cyanalkium, cyanatrum, moslák szén, hamuszir. A kivitelre engedélyezett anyagok részletes jegyzéke egyébként a kereskedelmi és iparkamara iródájában bármikor megtekinthető.

Aradról megszökött rab eszései

(Az Aradon élő raboktól.)

Temesvárról jelentik: Tegnap délután értesítették a rendőrséget, hogy a Holló-utca 12. számú házban verekedés van s kértek rendőri segítséget. Egy polgári rendőr ment ki oda és megállapította, hogy Krause heutes házában egy legény garázdálkodik. Minután a legényen katonaszűrhony volt, katonának nézte és átment az utcán jövő káplárnak, aki bekísérte a katonai rendőrségre.

A katonai rendőrségen a legény elmondta, hogy a neve **Pagura Antal** és a 2. honvédszállás tagja. Már el akarták csesztetni, amikor megjelent a katonai rendőrségen **Góján Anna**, aki a Holló-utca 12. számú házban Krause heutesnél szolgál és elmondta, hogy **Pagura Antal** veszedelmes ember és román hadifogolyának adja ki magát. A fogolytáborból szerzett információ szerint a katonai rendőrség megtudta, hogy ott tényleg van egy **Pagura Antal** nevű román hadifogoly, aki azonban jelenleg hiányzik. **Bérczy József** zászlós megindította a nyomozást és vállatóra fogta **Pagurát**, kiderült, hogy nem szolgál a 2. honvédszállásban, egyáltalán nem katoná, mert nem is magyar állampolgár. Az apja **Pagura Teodoro** olasz állampolgár volt, úgy vándorolt be Magyarországra és **Aradon** telepedett meg.

Pagura Antalt tévedésből felvették a sorozási listákba és besorozták bakának. Kórházba került, ahol megismerkedett egy **János György** nevű katonával, kivel összebicszelték, hogy megszöknek és pénz után néznek. A szököést hamarosan meg is csinálták s **János György** felöltözött hadnagyoknak, **Pagura Antal** pedig szanitéckáplárnak. **János György** rábeszélésére elmentek Szeben megyébe rekvírálni. Bejárták a falvakat és a gazdákhöz azzal állították be, hogy elviszik a jószágot. Ilyen módon összesen tízenyolcezer koronát szereztek. **Pagura Antal** később egyedül folytatta a rekvírálásokat, azonban hamarosan elcsípték. Átadták a civilbírósnak, amely **Aradon** ítéltetett felte. **Pagura Antal** három évi fogházat kapott. Ez 1915-ben történt. **Pagura György** bekerült az aradi fogházba, ahol példásan viselkedett. A tavaszkor többet magával kiadták **Pécska Szenttamásra** mezei munkára. **Pagura** betért egy utszéli csárdába, ahol saját bevalása szerint kicsit berugott. Akkor észébe jutott régi szeretője, **Góján Anna**, akitől tudta, hogy **Temesvárról** van s utána indult **Temesvárra**. Itt csakhamar meg is találta **Krause** heutes házában. Hogy azonban a hatóságok rá ne találjanak és vissza ne vigyék az aradi fogházba, azt eszelte ki, hogy román hadifogolyának adja ki magát. Jelentkezett a temesvári hadifogolytáborban, még pedig saját nevével. A napokban megtudta, hogy **Góján Anna** megcsalja és heves jeleneteket csinált neki. A nő tegnap bosszúból meg akarta veretni s ez a verekedés adott alkalmat a rendőri beavatkozásra. A kézrekerült **Pagura Antal** hamarosan újr az aradi fogház lakója lesz.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.

Leverték az orosz ellenforradalmat.

Bécs. Ma délelőtt a pártelnökök értekezletet tartottak **Gross dr. elnöke** alatt, hogy a nyári ülésszak programját megállapítsák. Hosszas tanácskozások után, a programot a következőképpen állapították meg: 1. Költségvetési provizórium első olvasása. 2. Kabinet vád alá helyezésére vonatkozó indítvány tárgyalása. 3. A költségvetési provizórium második olvasása. 4. A katonai tartalmu interpellációk és indítványok sürgős tárgyalása. A képviselőház programjának hétfőn határozzák el, amikor a pártelnökök újabb tanácskoznak.

Berlin. **Mirbach** gróf meggyilkolásáról újabb részletek érkeztek. Ezek szerint, mint ismeretes a gyilkosok hamis igazolványokkal kihallgatásra jelentkeztek. A követ **Riesler** követési tanácsos és **Müller** hadnagy jelenlétében fogadta a jelentkezőket. A fogadó teremben, egy márványasztal körül alacsony bőrfotelekben helyezkedtek el, amely körülmény előnyére vált a merénylőknek. A németek kényelmesen hátradőlve ültek az alacsony fotelekben. A merénylők ilyen körülmények között az asztal alatt észrevétlenül elvégezheték előkészületeiket. Akiak lapozgatása közben az oroszok felugrottak, az egyik **Mirbachra** lőtt, a másik pedig **Reislerre** és **Müllerre**. A megtámadottak nem,

tudtak védekezni, mert fegyver sem volt náluk és a támadás hirtelen jött.

Mirbach az első lövés után összeesett. A merénylők az ablak felé ugrottak és egy-egy bombát dobtak e szobába. Az egyik bomba explodált és halálra sebezte **Mirbachot**. A lövés és robbanás zajára a követség személyzete befutott, de a merénylőket, kik az ablakon keresztül elmenekültek, nem tudták elfogni.

Hága. **Newyorkból** jelentik: Három amerikai bitoros manifesztumot bocsájított ki, amelyben azt hangsúlyozza, hogy az amerikai katolikusok szíves-lellekkel vegyenek részt a háborúban. A bitorosok annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy az Egyesült Államok a népeket győzelemhez fogják segíteni. Elvárják, hogy az amerikai katolikusok napjában háromszor elfogják mondani a győzelemért az „Urangyalát”.

Moszkva. A szovjet kormány manifesztuma szerint az ellenforradalmat végleg leverték. Ezer embert letartóztattak. A vasúti fogalom megszüntet. A lapok jelentik, hogy június 28-án **Arhangelszkben** 10000 szerbet és franciát hajóztak ki. **Parancsnokuk** kijelentette, hogy a várost és környékét a német hadifoglyok megrohanásától megakadja védeni.

Német támadás előtt.

Rotterdamról jelentik: A **Petit Parisien** azt írja, hogy **afrika** harctéren rövidesen új német támadás várható, amelyet a német hadvezetés azért indít meg, hogy a német közvélemény figyelmét elterelje az oroszországi események felől, mert azok aggodalommal töltik el a német népet.

Berlin, július 10. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: **Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadcsapattja:** A **Kemmel** vidékén, valamint a **Lys** és a **Somme** mellett az esti órákban felerült a harc tevékenység. Ellenséges éjjeli felderítő előretérések.

A német trónörökös hadcsapattja: A franciák folytatták heves részleges támadásukat **Noyontól** délnyugatra és az **Aisnetől** délre. Több ízben erősen támadtak és megvetették lábukat az **Auteuilől** nyugatra levő **Port** és **Des Loyes** nevű matorokban, valamint a **Longtoulól** északra levő régi francia árkokban. A csatlakozó szakaszon tüzeléssel vertük vissza a támadást. **Chateau-Thierrytől** nyugatra sikeres előretérés során foglyokat ejtettünk. Aelms mindkét oldalán élénk ellenséges felderítő tevékenység.

Albrecht herceg hadcsapattja: A **Sundgautban** **Largitzentől** északra rohamcsapataink a francia árkokból foglyokat hoztak magukkal. **Ludendorff.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

ANYARI IDÉNY BEALTAVAL tiszteltetelükkel kérjük előfizetőinket, hogy a lakcíkjukat, s hogy a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett a közönlivel közöljék.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. július 11-én, csütörtökön

Bob herceg.

Operetta.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, 1918. július 11-én, csütörtökön és a következő napokon a társulat összes tagjainak felléptével

Egy nap Aradon.

Nagy színjáték 8 képben.

A pécskai bíró Aradra utazik.

Az aradi kisvasuton.

Cigaretta-kiosztás Aradon.

A pécskai bíró a kabaréban.

A strandfürdő a Marosnál.

Nagy muri Löwy Nácinál.

A rendőrségen.

Otthon Pécskán.

A titraóban negyven szereplő vesz részt.

Pénteken, július 12-én pikáns-est.

A szerkesztő: **STAUHER JOZSEF.**

NYILTÉR.

Az aradi rovart alatti közönlivel nem vállalunk felelősséget.

Eladó

nehéz barokk stílusú: ebédlő és háló, plüssszalon, egyszerűbb ebédlő, háló és szalon bútorok, luszterek, függönyök és szőnyegekkel. Megtekinthető ma és holnap **Ferdinánd utca 1. KISS LASZLÓNAL.**

A Hátszegi

Felső Kereskedelmi Iskolával és Női Kereskedelmi Szaktanfolyammal

Kapcsolat

Internátus.

Életési díj 1400 korona. Felvételi vizsga. A felvételi vizsga. Belső és külső vizsgák. Prospektus ingyen. A felvételi vizsgák legkorábbi és legutolsó napján.

HÖLGYVEVŐINK FIGYELMÉBE!

Részletes tájékoztatót, leírást és utasítást díjtalanul küld bárkinek HÁNZU drogeria ARAD.

Dr. Jutassy József tanár, összes készítményeinek. gyógy, házi, kozmetikus, májfolt és hámlasztó kenőcsök, arcviz, arcteje, arc-essencia, archámlasztó, zománc, hajfesték, hajszesz, hajszintelenítő, hajderítő, szőrvesztő, vértisztító-tea, puder, szappan stb. aradi főraktára a

HÁNZU DROGERIÁBAN van.

Ezen lerakatot a hölgyek kényelmére, a hosszadalmas várakozás elkerülése és a jelentősen postaköltség megtakarítása végett létesítettük és kérjük t. vevőinket, hogy a jövőben szíves megrendeléseikkel és egyéb felvilágosításokért fenti céghez fordulni szíveskedjenek.

Dr. Jutassy József,
Kozmetikai győgyintézet
Budapest, Kossuth Lajos-u. 4.

4948

Diana Fürdő

ujjorom berendezve Tölgy kere- és Kátr-utca sarkán. Szíves pártfogást kér a Fürdőkezelőség.

Eladó ház.
Batthyány-utca 10. sz.
ház ha kedvező árban eladó.

Probst Mihály
Wesselényi-utca 3., I. emelet

Értesítés.
Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Tököltyér 8. szám alatt Forray-u. sarkán, (Román templom épület)

füszer és csomagkereskedést nyitottam.
Becsos pártfogást kér.
Majer Demeter.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.
2435—1918. kih. szám.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1918. évi május hó 31-ik napján felfogott egy darab fehér sárga szőrű tehén mint gazdátlan jószág folyó évi július hó 12-én d. e. 9 órakor a nagyvásártéren tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatul fog.

Arad, 1918. évi július hó 2-án.
Rendőrkapitányság.

Viszketegséget,
szömört, ráht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett „Skaboform-Kenőcs“
Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti posztes Dr. Fleisch-féle körjünk. Próbá tégey 3.—k., nagy tégey 5.—k. Családi adag 12.—k. Kapható Aradon, Hajós Arad győgyosztárában, Andrássy-tér 22. Vételnél a „SKABOFORM“ védjegyre ügyeljünk 7151

Dr. KAJDAGSY

gyógyít mindenféle bőrbajokat, megbetegeséget, valamint női bajokat. Beadvány: „Ervők 895.“ módszerrel legújabb módszerrel. — Vértisztító Wessermann tanár módszerével. — Bőrnek látni baját. — Levdővel gyógyítás válassza. Szakasztó kőpelti szőrtől bármilyen kőp. tégey le leg cökcses behatolás ajándék. 161 BUDAPEST, VIII., Munkácsy-tér 2/a. szám.

Eladó használt cséplőgépek.

Egy 10 lóerejű HOFHERR-SCHRANTZ gyártmányú GARNITURA, 60 collos cséplővel, 10 éves.
Egy MAV. GYARTMANYU 8 HP. 54 collos CSEPLŐGEP, 24 tényleges lóerejű MAV. gyártmányú benzinneművel, 7 éves.
Egy 10 éves nehéz 6 lóerejű MAV. GYARTMANYU LOKOMOBIL 10 légkörös magánjáróvá átalakítva, párosítva egy új könnyű 54 collos CSEPLŐVEL.
Egy 6 HP. HOFHER ES SCHRANTZ gyártmányú CSEPLŐ-GARNITURA 48 collos cséplővel, teljes felszereléssel, ujjorom javított állapotban.
A készletekhez fűszij és teljes gyári felszerelés tartozik, javított, üzemképes állapotban vannak és helyi telepünkön bármikor megtekinthetők.

Nagyvárad Vasúttódo és Gépgyár R-T.
Nagyvárad, (Óssi-tér). 4944

Használt ólom megvételekre keresettek.

Hamvas tiszta arcórt csak
„Anny“
crémnel lehet elérni. Zsíros, féj-jeli, száraz nappali használatra.
Egy tégey 4.—, 6.— és 8.— K.

Baremfi betegségek ellen biztos hatáson szer a
„Tikin“
Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketegség ellen egyedül csak
Albin
fehér kenőcs használ.
2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás ellen csak
Lábin
folyadék és hintőport használ.
Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók:
WAJDITS GYÖRGY
Jézus Szíve győgyosztárában Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina utca megállónál. — Közkórház, Ötvenes uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fegház stb. szállítója.

1936—1918. kh.
HIRDETMÉNY.
A m. kir. miniszteriumnak a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról és e cikkek szállításához szükséges igazolványokról szóló 2215/918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közhírré:
A tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapítottak meg:
(Ar a cserzőanyagtartalom minden százalékáért 100 kg-onként koronákban.)

1. Tölgyfakivonat 6.00
  2. Gesztenyefakivonat 6.00
  3. Fenyőcserkivonat 6.00
- A hordók használati díja és értékcsökkenése címén hordonként legfeljebb 15 K számítható fel. A vevő által vissza nem adott hordóért az eladó legfeljebb 100 K térítést követelhet.
Közforgalmu közekedési vállalatoknál (vasutaknál és hajózási vállalatoknál) tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatot csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállításhoz az engedélyt megadta.
Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ utján kell kérnie.
Aki e tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bármilyen módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságánál feljelenti.
Azon készlet tekintetében, melyre a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elközbánsnak van helye. Az elközbott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.
Ez a rendelet 1918. évi május hó 30-án lép életbe. Hatálya a Magyar szent Korona Országainak egész területére kiterjed.
A jelen rendelet életbeléptetésével a m. kir. miniszterium 1353—1918. számú rendeletének a tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatra vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezáltal is alkalmazást nyer.
Arad, 1918 június hó 17.
Greca, főkapitány.

Könyvnyomdai tanulóleányok
jöttetéssel
felvétetik.
Bővebbet a tanodahivatalban.

